DE BANNELINGEN

(4) (Slot).

De gevaarlijke positie echter, waarin hij zich plotseling bevond, had hem weer bewogen dit verraad te plegen.

De Kozakken, die den koerier achterna gezonden werden, kwamen met de brieven terug en daaronder vond Lerfosbourg inderdaad het door Godureau opgestelde stuk aan de keizerin. Hij liet dadelijk Nicolas halen, die tegelijk met den ontvanger te Beresof aangekomen, de stad eerst later weer zou verlaten.

Intusschen had Godureau na eenige uren rust in de hut van Eter Rocob, gezeten op een der rendieren van den Ostiak, den weg ingeslagen naar de stad. Het eerste dat hij bij aankomst deed, was zich bij den gouverneur melden.

Hij trof hem aan met een papier in de hand, terwijl hij zijn bevelen gaf een twee onderofficieren.

„Geen genade!" riep hij woedend uit; „ik verlang een voorbeeldige straf. Gaat, gij zijt verantwoordelijk voor alles."

De Kozakken groetten op militaire wijze en verlieten het vertrek. Godureau was bij de deur blijven staan; de commandant had hem in zijn woede nog niet bemerkt.

„Wij zullen nu eens zien, of hij opnieuw durft beginnen," mompelde hij.... „een verzoekschrift, dat den graaf in het verderf zou storten.... want zonder de waarschuwing van dien schelm Kitzoff zou het verzonden zijn."

De brave Godureau maakte bij die woorden onwillekeurig een beweging, die de gouverneur op hem opmerkzaam maakte.

„Wie is daar?.... Wat verlang je?" zei hij zich omkeerend.

„Pardon," stamelde Godureau, die pogingen deed om het papier beter te onderscheiden, dat Lerfosbourg in de hand hield; „pardon mijnheer, maar u spraakt, geloof ik.... van den ontvanger?"

„Welnu?"

„En van een verzoekschrift?"

„Hier is het."

„Het is het," riep Godureau uit.

„Wat weet jij daar van!"

„Is het een request ten gunste van Nicolas Rozof?"

„Juist... die kerel durft graaf Passig beschuldigen en mij aan ongenade blootstellen! Maar hij zal ondervinden wat het zeggen wil buiten mij om aldus op te treden! Ieder woord van dit geschrift wordt hem op dit oogenblik met een knoetslag betaald."

De oude leeraar slaakte een kreet en liet de bonten muts vallen, die hij in de hand hield.

„Dat mag niet plaats hebben, edele heer! Dat verzoekschrift heb ik geschreven."

„Jij?"

„Buiten zijn weten, edele heer, en uit dankbaarheid.... want ik ben hem alles verschuldigd."

„Wie ben jij dan?"

Godureau maakte zich bekend, legde hem in een paar woorden uit, wat hem hierheen bracht, vervolgens op Nicolas terugkomende, vertelde hij den commandant, hoe alles zich toegedragen had en hoe Michel Kitzoff zelf zich met de verzending van het geschrift belast had. De Duitscher begreep, dat hij beetgenomen was en barstte in vloeken uit. Tevergeefs trachtte Godureau hem te onderbreken, om hem te smeeken Nicolas de opgelegde straf te besparen; Lerfosbourg liep woedend het vertrek op en neer en trachtte in vloeken en verwenschingen zijn overkropt gemoed lucht te geven. Eindelijk kwam hij eenigszins tot kalmte en ledigde achtereen twee glazen Kirschwasser, die zijn toorn schenen te doen bedaren; maar terwijl hij zich gereed maakte den grijsaard aan te hooren, traden de twee Kozakken weer binnen en verklaarden, dat alles afgeloopen was.

Met een wanhopigen zucht bracht Godureau beide handen aan zijn hoofd en liet zich op een der banken bij de deur neervallen.

„En hoe heeft hij de straf ondergaan?" vroeg Lerfosbourg.

„Zonder eenig geluid te laten hooren."

„Hebt gij hem naar het militaire hospitaal laten brengen?"

„Hij heeft geweigerd."

„Wat!"....

„Er was daar een Ostiaksche boer, dien hij scheen te kennen; hij heeft zich op diens slede doen leggen en is met hem vertrokken."

„Ik wil naar hem toe!" riep Godureau uit, opstaande.

„Een oogenblik," zei de gouverneur en gaf den Kozakken een teeken om de deur te sluiten; „wij hebben nog wat te vereffenen.... Heb jij dat request geschreven?"

„Dat heb ik zooeven reeds verklaard."

„Prachtig schrift," voegde de Duitscher er bij, terwijl hij het papier nader bekeek.... „Als ik je laat gaan, ben je in staat een tweede te schrijven."

„Neen ik beloof...."

„Ja, beloften van een banneling! Je bent een gevaarlijk mensch en ik wil je niet uit het oog verliezen."

„Hoe? Zoudt U mij dan hier willen houden?"

„Luister; ik heb een secretaris, wien ik een hoog salaris betaal en die zoowat niets uitvoert...."

„Welnu?"

„Welnu, ik geef je zijn plaats,.... zonder het salaris natuurlijk.... alleen tegen kost en inwoning...."

„Daar heb ik geen lust in," viel Godureau in de rede; „ik moet naar mijn vriend Nicolas, edele heer."

„Wat beteekenen die praatjes, man," riep Lerfosbourg uit, „weet je wel dat ik maar één woord te spreken heb en je ondergaat hetzelfde lot als je kameraad?"

„Ga uw gang," riep de grijsaard uit, „ik ben bereid om alles te verdragen; sla dit oude lichaam: ik vraag u alleen slechts om mij zoo lang het leven te laten, tot ik mijn weldoener heb teruggezien en omhelsd; laat mij dan maar sterven!"

De toon van den grijsaard trof zelfs het ruwe hart van den commandant.

„Komaan," zei hij iets zachter gestemd, „gehoorzaam eerst en dan zullen we wel verder zien." — „Heer, laat mij dadelijk vertrekken!"

„Neen," riep de Duitscher ongeduldig uit; „vandaag heb ik je noodig.... Daar de koerier terug is, zal ik van die gelegenheid gebruik maken, om nog eenig bontwerk naar het hof te zenden.... jij moet een brief schrijven dien ik er bij zal doen...."

Godureau lichtte snel het hoofd op.

„Een brief aan de keizerin?" vroeg hij.

„Aan haar," hernam Lerfosbourg.

„En wat moet ik haar schrijven?...."

„Wat je wilt. Als de brief geschreven is, zul je me dien laten lezen...."

Het gelaat van den ouden leeraar helderde plotseling op en zich tot den commandant wendende, zei hij op onderworpen toon:

„Ik ben tot uw orders, commandant."

V.

Drie maanden vervulde Godureau bij den gouverneur van Beresof de betrekking van secretaris, en Lerfosbourg had de zorg voor zijn correspondentie geheel en al aan hem overgelaten. Hij verzond de orders, opende de brieven en beantwoordde ze. Het werk van den gouverneur bepaalde zich tot het onderteekenen van de stukken, meestal zonder ze zelfs gelezen te hebben; de gierigaard verheugde zich elken dag een secretaris gevonden te hebben, die al het werk voor hem deed en hem niets kostte!

De strenge koude had plaats gemaakt voor zachter weer; Siberië, ontdaan van zijn sneeuwkleed, vertoonde zich in al de schoonheid van zijn korten zomer. De gerst en de rogge golfden reeds in lange aren op de hooge steppen, terwijl lager de weidevelden den Obi omlijstten, als een breed lint met veelkleurige bloemen; de heuvelen waren amphitheatersgewijze met bloeiende roode berken, ahornboomen, olmen, pijnboomen en ceders begroeid. Een zoel windje dat uit een lorkenboschje woei, bracht af en toe den geur der noordelijke frambozenstruiken, zwarte-aalbesseboomen en rozestruiken naar de stad over. De Ostiakken liepen zingend over de akkers, gekleed in hun linnen pak van brandnetelvezelsof of van vischvliezen, en de wegen waren bedekt met kooplieden, die zich naar de verst verwijderde woningen begaven.

De huizen zelf, vroeger zoo gesloten, schenen den invloed van de mooie zomerdagen te ondervinden; de anders van tochtlatten voorziene vensters stonden open; op de drempels speelden de kinderen weer en men hoorde alom vroolijk leven en beweging.

De terugkeer van het heerlijke jaargetijde had ook de woning van den gouverneur weer ontsloten. Op het oogenblik, dat wij ons verhaal weer opvatten, waren de meeste officieren met hem in de receptiezaal bijeen, waar Lerfosbourg hen ontboden had voor de mededeeling van verscheiden brieven en stukken, die den vorigen dag waren aangekomen.

Godureau, die ze voor moest lezen, zat voor een tafeltje, dat beladen was met papieren. Het gewoonlijk zoo kalme gelaat van den goeden man scheen dien dag zijn rustige uitdrukking verloren te hebben; men las er ik weet niet welke uitdrukking van ingehouden vreugde op en van overwonnen ongerustheid. Godureau kon niet op zijn plaats blijven zitten; hij ging van de tafel naar het raam, terwijl hij binnensmonds onverstaanbare woorden mompelde. Onophoudelijk zag hij op de pendule, die op den schoorsteenmantel stond en kon slechts met groote moeite teekenen van ongeduld terughouden, alsof hij iemand verwachtte.

Eindelijk deelde de gouverneur hem mede, dat al de opgeroepen ambtenaren bijeen waren en beval hem met het lezen der ingekomen stukken te beginnen.

Godureau liet zich dit bevel tweemaal herhalen, keek opnieuw naar de pendule en maakte een wanhopig gebaar.

„Hij zal den brief niet ontvangen hebben," zei hij tot zichzelven... „en God weet, wanneer zulk een gelegenheid zich weer voordoet."

Eindelijk na een nieuwe waarschuwing van den gouverneur, nam hij een brief en begon dien langzaam voor te lezen. Hij liep over nieuwe beperkingen in zake den handel in brandewijn onder de Ostiakken. Godureau, die als het ware werktuiglijk voortlas, zonder zelf iets van den inhoud in zich op te nemen, hield plotseling op en luisterde.

„Komaan," zei de gouverneur, „wat is er?"

„Ik hoor het geblaf van Tom," riep de brave man uit.

„Wat zou dat? Wat gaat ons dat aan?" vroeg de gouverneur.

„Zou hij hem herkend hebben?" herhaalde Godureau bevende van opwinding en ongerustheid.

„Herkend, wien?" hernam Lerfosbourg.

Maar Godureau was opgestaan, de oogen strak op de deur der zaal gericht; eensklaps werd deze geopend, en Nicolas Rozof verscheen in de zaal.

„Wat wil die man hier?" riep de gouverneur uit. „Wie heeft hem geroepen?"

„Ik, mijnheer," onderbrak Godureau.

„En met welk recht?"

„Op bevel der keizerin."

„Der keizerin?"....

Alle officieren stonden op.

„Ja!" riep de grijsaard zegevierend uit, „luistert allen!"..

En een papier uit zijn borstzak tevoorschijn halende, las hij:

„Ik, Catharina, keizerin aller Russen. Op het bezwaarschrift, dat mij door den Franschman Pierre Godureau is toegezonden namens Nicolas Rozof...."

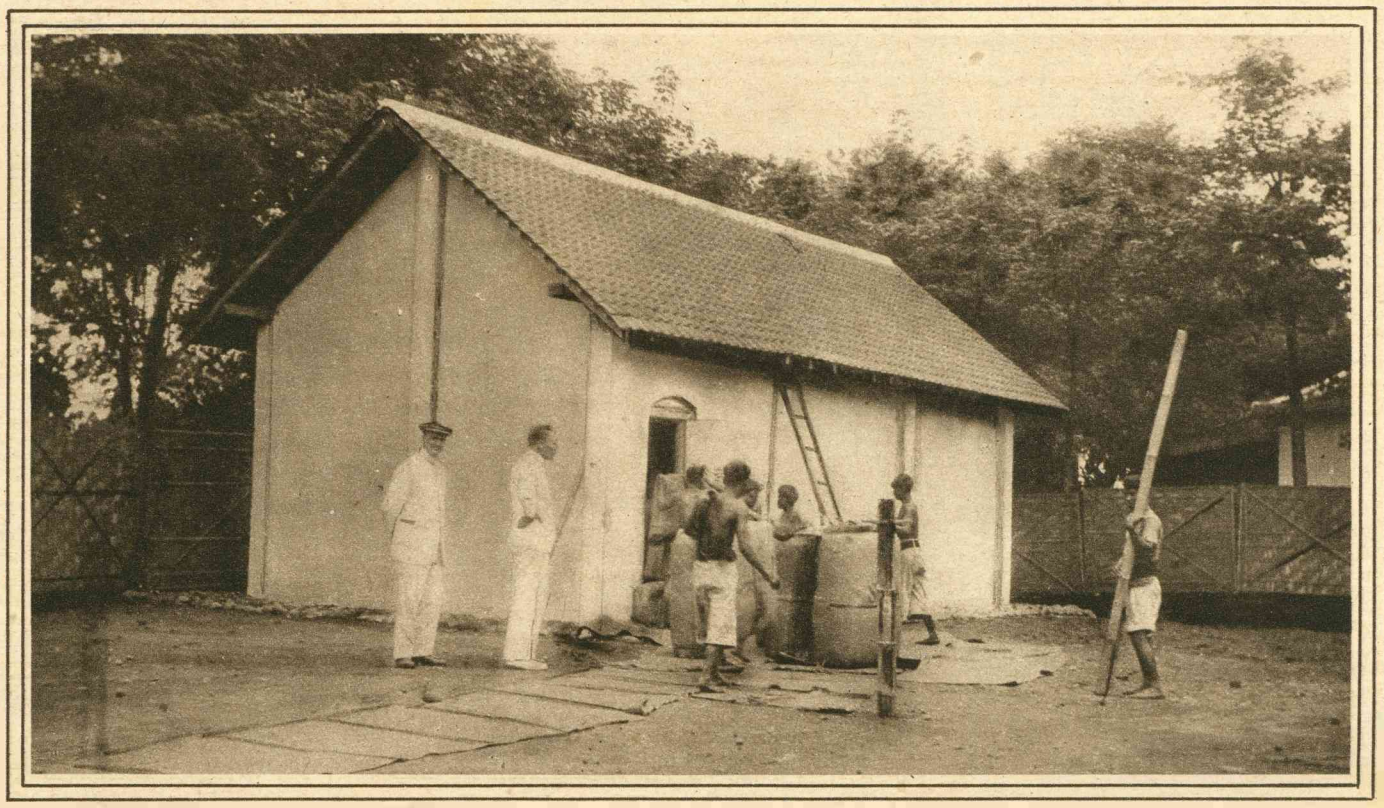
„Wat!" riep de gouverneur uit, „je hebt het toch gewaagd!"

...„Dat heb ik, mijnheer," hernam de grijsaard op spottenden toon; „maar wees zoo goed verder te luisteren."

En hij hernam:

„Namens Nicolas Rozof, naar Siberië verbannen ten gevolge van schuldige handelingen van graaf Passig; vernomen hebbende, dat voornoemde Pierre Godureau en Nicolas Rozof, hoewel politieke bannelingen, naar de streek gezonden waren als burgerlijke veroordeelden en beroofd van alle hulpbronnen, die ik hun toesta;

Beveel, dat beiden hun rechten als vrije mannen terug zullen krijgen en dat bijgevoegd gesloten schrijven aan genoemden Nicolas Rozof zal worden overhandigd om door

EEN ONTSMETTINGSGEBOUWTJE OP EEN TABAKSONDERNEMING.

Wegens den stilstand in het tabaksvervoer naar Europa, doordat de schepen niet meer uitvaren, zijn de tabaksexporteurs genoodzaakt geworden naar middelen om te zien, om de tabak te beschermen voor de gevreesde lasioderma (het tabakstorretje), waarvan de larven de tabak opeten en de gaatjes veroorzaken. Ook de winkeliers in ons land ondervonden van deze diertjes veel schade, want verscheidene import-sigaretten waren door de tallooze gaatjes die erin zaten, niet te rooken. De mededeelingen van het Besoekisch Proefstation over de lasioderma-plaag en hare bestrijding, gaven als eenig middel aan een behandeling met zwavelkoolstof. De balen worden daartoe geplaatst in goed afgesloten ruimten en daarna brengt men er op open blikken zwavelkoolstof in, welke binnen enkele oogenblikken verdampt. De damp dringt tot in het hart der balen door en doodt alle levende wezens. Hierboven geven wij de reproductie van een steenen ontsmettingsgebouw, waarin de desinfectie plaats heeft op de tabaksondernemingen in Ned.-Indië.